

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW KL.VII

W poniższej tabeli zestawiono poszczególne poziomy wymagań z konkretnymi ocenami szkolnymi.

Poziom	Ocena
K	dopuszczająca
K+P	dostateczna
K+P+R	dobra
K+P+R+D	bardzo dobra / celująca*
K+P+R+D+W	celująca

poziom K – konieczny

poziom P – podstawowy

poziom R – rozszerzający

poziom D – dopełniający

poziom W – wykraczający

Wymagania na poszczególne oceny				
Dopuszczająca (K)	Dostateczna (k+P)	Dobra (K+P+R)	bardzo dobra(K+P+R+D)	celująca(K+P+R+D+R)
Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE • uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela • wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi • słucha nagrania wzorcowej recytacji • mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu • rozumie polecenia • rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście • rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY • czyta teksty współczesne i dawne • odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np biograficznego, historycznego, kulturowego	Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE • świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników • żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie • określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu • rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym • wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu • rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY • podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów • nazywa różne motywy postępowania bohaterów • określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do	Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE • słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu • analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY • płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji • odczytuje tekst na poziomie przenośnym • określa funkcję przeczytanego tekstu • interpretuje tytuł utworu • wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych • dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanych tekście, w	Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE • słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu • interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY • płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego • odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym • wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych • ustosunkowuje się do	Kształcenie literackie i kulturowe SLUCHANIE • słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych • odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji • analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY • czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym • samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji

- rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady - rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo - wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję - rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim - wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi - dostrzega różne motywy postępowania bohaterów - odczytuje sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski - czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren - odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego - zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację - rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze - czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju	niego - identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki - charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu - wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację - wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie - rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn - identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze - odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości - rozumie znaczenie terminów <i>realizm</i> i <i>fantastyka</i> - odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania - podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej - zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady - rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście - samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis - wyszukuje informacje w indeksie i przypisach - rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej - analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury - dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce	tym w satyrze - określa funkcję środków artystycznego wyrazu - analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu - uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich - uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki - wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych - analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej - odczytuje sensy przenośne i symboliczne w odbieranym tekście MÓWIENIE Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie) - płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej - uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów - dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych	różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp. - określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii - interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie) - udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód - aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji - charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych - analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, - próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez	- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego - krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie) - samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji - aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski - interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych - oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą

literackiego, zna gatunki należące do epiki - wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze - wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości - rozdziela narrację pierwszo- i trzecioosobową - rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu - odróżnia dramaty od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog - rozdziela balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich - posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich - rozdziela gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton - wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym - dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury - zna terminy <i>adaptacja filmowa</i> i <i>adaptacja teatralna</i> - wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator) - zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury - dokonyuje przekładu	teatralnej i filmie - wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich - analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury - wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie) - pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logiczną i spójną wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska - zachowuje trójdziałną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu - stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, - rozdziela środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia - stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy - uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury - dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwa i manipulację - uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i	i nieoficjalnych sytuacjach mówienia - aktywnie uczestniczy w dyskusji - wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej - pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logiczną wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnymi przykładami - dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu - prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu - reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwa i manipulację - w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami - pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie - opisuje dzieło malarskie z	poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, - krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów - pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym - dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy - posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania - posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe - odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą	z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej - pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję - tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem - redaguje dłuższe formy wypowiedzi - podjmuje próby własnej twórczości literackiej Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja) - wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi - samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach

intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie) • sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi • tworzy plan dłuższej wypowiedzi • tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje • wypowiada się na temat • stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę • stara się o estetyczny zapis wypowiedzi • wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłoszenia przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji • przygotowuje wywiad • streszcza, skraca, parafrazuje	kolegów • redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami • pisze wywiad • stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi • zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonoego tekstu • wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną • opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika • w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji • recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja) • dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować • stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie: – fonetyki (zna różnicę między	odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki • w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera • recytuje tekst poetycki, interpretacje głosowo z uwzględnieniem tematu • ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja) • umiętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: • dokonuje korekty tworzonoego tekstu • analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie: – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i	Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja) • wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu • świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa	

tekst, w tym tekst popularnonaukowy - wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów - pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście - opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne - stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową - opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty - układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty - wygłasza z pamięci tekst poetycki Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja) - wie, czym jest błąd językowy - ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: - fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności	głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyrazy podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) - składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań	spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyrazy podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i>		

w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem – słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów – fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na	pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie	z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) – składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie		

zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który: Kształcenie literackie i kulturowe SŁUCHANIE • uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela • wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi • słucha nagrania wzorcowej recytacji • mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu • rozumie polecenia • rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście • rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY • czyta teksty współczesne i dawne • odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi				

się do wybranych kontekstów, np biograficznego, historycznego, kulturowego • rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady • rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo • wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję • rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim • wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi • dostrzega różne motywy postępowania bohaterów • odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski • czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren • odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego • zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację				

• rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze • czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do epiki • wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze • wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości • rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową • rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu • odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog • rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich • posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton • wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym • dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury • zna terminy <i>adaptacja filmowa</i> i <i>adaptacja teatralna</i> • wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator)				

• zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury • dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie) • sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi • tworzy plan dłuższej wypowiedzi • tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje • wypowiada się na temat • stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę • stara się o estetyczny zapis wypowiedzi • wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania				

przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji • przygotowuje wywiad • streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy • wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów • pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście • opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne • stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową • opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty • układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty • wygłasza z pamięci tekst poetycki Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja) • wie, czym jest błąd językowy • ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego: – fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko				

upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów - fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany) - składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i				

odwrotnie wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie				